

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samrådsspørgsmål AÆ-AØ
Målgruppe	Uddannelsesudvalget
Arrangør	Uddannelsesudvalget
Taletid	10-15 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 12. april 2011. Kl. 14.45 Folketinget, lokale 2-133

Disposition

1. Indledning

2. Spørgsmål AÆ og AØ besvares samlet efter aftale.

1. Indledning

- Tak for et samråd om PISA Etnisk 2009, som jeg synes er meget nødvendigt. Lad mig starte med at slå fast, at der jo har været en fremgang i resultaterne fra 2000 til 2009. I 2000 forlod 49 pct. af elever med indvandrerbaggrund skolen uden funktionelle læsekompetencer. I 2009 er dette tal faldet til 38 pct. Der er altså sket et fald på 22 procentpoint over ni år.
- Når det så er sagt, så er det jo stadigvæk en meget stor urdfodring, og det vækker til stor bekymring, at vi stadigvæk oplever, at så mange tosprogede børn bliver tabt på gulvet, og det er selvfølgelig ikke acceptabelt.

2. Spørgsmål AÆ og AØ

- Det er en fuldstændig fundamental forudsætning for vellykket integration i det danske samfund, at **de tosprogede unge forlader skolen med et fagligt niveau**, som er tilstrækkeligt til, at de kan gennemføre en ungdomsuddannelse, få et job og deltage som aktive og bidragende medborgere i det danske samfund.

- **Og skal vi i mål med, at 95 pct. af en ungdomsårgang i 2015 får en ungdomsuddannelse,** er det også strengt nødvendigt, at det faglige niveau hos de tosprogede elever bliver bedre.
- Derfor er det også afgørende, at vi nu ser på, hvad vi kan gøre for at forbedre det niveau, vi står overfor. Regeringen tager problemet med de tosprogede elevers faglige efterslæb alvorligt, og derfor har vi også løbende gennemført initiativer, der har haft til hensigt at forbedre de tosprogede elevers resultater i folkeskolen.
- Her tænker jeg blandt andet på **styrkelsen af undervisningen i dansk som andetsprog i Fælles Mål**, så den dansksproglige udvikling finder sted i alle skolens fag, **øgede muligheder for fordeling** ved at sende elever med væsentlige sprogstøttebehov over på andre skoler end distriktsskolen, muligheden for på forsøgsbasis at oprette **heldagsskoler** i områder, hvor der er behov for flere timer og mere støtte, **obligatorisk sprogttest af treårige og ved skolestart, sprogstimulering** for dem med behov og en styrket indsats for læsning blandt andet med **uddannelse af flere læsevejledere**.
- Med **reformen af læreruddannelsen har regeringen sørget for, at alle kommende lærere sikres kendskab til undervisning af tosprogede elever**. Derudover er faget **dansk som andetsprog blevet et linjefag på læreruddannelsen**.
- Snart lanceres den første version af de frivillige **test i dansk som andetsprog til tosprogede på 5. og 7. klassetrin**. Disse test vil kunne hjælpe med at spore elever med fortsat sprogstøttebehov på mellemtrin og i udskolingen, hvor vi ved, at der kan være særlige behov, også hos de elever, der er godt med i indskolingen.

- Alle de mange **tiltag, vi har iværksat for generelt at styrke evalueringskulturen i folkeskolen**, skulle også gerne medvirke til, at kommuner og skoler bliver opmærksomme på, hvor der er behov for at sætte ind med særligt målrettede tiltag. **Elevplaner og de nationale test** giver bedre mulighed for at finde de elever, der skal hjælpes særligt. **Obligatoriske afgangsprøver** sikrer, at vi får et mere komplet billede af fagligheden hos de elever, der forlader folkeskolen.
- Og kommunerne har i samlingen af evalueringsredskaber også fået **kvalitetsrapporten**, hvor kommunerne for hver skole skal angive, hvordan elever, der modtager undervisning i dansk som andetsprog, klarer sig i sammenligning med eleverne set under et, hvilke ressourcer, der er afsat til undervisning i dansk som andetsprog, og på antallet af elever, der undervises i dansk som andetsprog.
- Senest er der lavet en ny lovændring vedtaget, at alle **småbørn, der ved sprogtesten i treårsalderen har behov for sprogstimulering, kan tvinges i børnehave ved forældreplæg**. Og kommunen har pligt til at **standse børnefamilieydelsen**, hvis forældrene ikke samarbejder om opfølgningen på deres barns sprogvurdering.
- Parallelt med at redskaberne for kommunerne er styrket, har **regeringen iværksat rådgivning til kommunerne blandt andet i form af en Tosprogs-Taskforce** etableret i 2008 for satspuljemidler, der både giver **landsdækkende rådgivning og samarbejder med fem specifikke kommuner** om at styrke fagligheden hos de tosprogede elever.

- **Regeringen har leveret en række redskaber**, som kan og skal bruges af kommunerne, og som forhåbentlig også er med til at styrke de tosprogede elevers faglighed i folkeskolen.
- Når det er sagt, så er der behov for at gøre mere. Og det er der slet ikke nogen tvivl om. Hvis vi ser på et område, hvor jeg synes, at vi bliver nødt til at være mere lydhøre i forhold til at gennemføre flere initiativer, så er det i forhold til nogle af de **udfordringer, vi ser på skoler med over 40 pct. tosprogede**, hvor vi ser, at **indlæringen daler betragteligt**.
- Derfor lægger regeringen i sit folkeskoleudspil op til, at kommuner med særligt store udfordringer skal have **mulighed for at oprette skoledistrikter, der ikke er geografisk sammenhængende**.
- I folkeskoleudspillet ligger også muligheden for, at **kommunerne reserverer integrationspladser til tosprogede elever**, som så får mulighed for at gå i skole på en skole med en mindre andel tosprogede elever.
- Fra de skoler, der har **fået dispensation fra folkeskoleloven til at oprette heldagsskoler** ved vi, at tosprogede elever med en svag hjemmebaggrund kan have særlig glæde af en længere skoledag. Og det må jeg sige, at det havde jeg selv lejlighed til at se i mandags, hvor jeg besøgte Selsmoseskolen i Høj-Tastrup, som jo har meget flotte erfaringer med heldagsskolen og også med de erfaringer, de har gjort ved at styrke indlæringen i de små klasser. De erfaringer, som man kan se her, er meget rørende i forhold til, hvordan den faglige styrkelse har påvirket indlæringen i de små klasser. Og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er noget af det, der skal gøres i andre dele af landet, hvor vi har særlige udfordringer. Det er lige præcis det, regeringen har givet mulighed for i ghettoudspillet.

- Derfor har regeringen i ghettoudspillet foreslået, at give bedre muligheder for at der **kan oprettes flere heldagsskoler** i tilknytning til udsatte boligområder.
- Derudover skal vi i det her forår jo forhåbentlig også blive enige om et folkeskoleudspil, der kan være med til at sikre, at også de tosprogede elever får bedre vilkår. Blandt initiativerne heri er **læseløftet, den udvidede 6-timers skoledag i indskoling, skærpede og præciserede fælles mål, flere timer i dansk, matematik, engelsk og naturfag** og en **ny model for udskoling**.
- Vi **genoptager nu forhandlingerne om folkeskoleudspillet**, og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er nødvendigt at gøre mere. Folkeskoleudspillet udstikker en lang række nye forslag, ghettoudspillet indeholder også gode forslag, men jeg har ikke lagt skjul på, at jeg syntes, at det er nødvendigt at lave en national handlingsplan, som kan udbedre nogle af de udfordringer, som vi ser.
- Jeg vil heller ikke lægge skjul på, at jeg mener at det er afgørende, at alle skoler og kommuner tager det her meget alvorligt, når vi årgang efter årgang desværre taber ret mange på gulvet. Og det gælder jo i øvrigt ikke kun for de tosprogede elever, men de tosprogede elevers andel er jo desværre markant stor.
- Derfor har jeg varslet, at det **kvalitetstilsyn**, som Undervisningsministeriet allerede gennemfører på folkeskoleområdet, **skal skærpes**. Fremover skal der simpelthen mindre til, før ministeriets tilsyn fanger en skole med dårlige resultater og indleder en dialog med kommunen. Og de tosprogede elevers resultater skal være et særskilt fokusområde for kvalitetstilsynet, herunder i forhold til skoler med en stor andel af tosprogede, hvor resultaterne i mange tilfælde er særligt dårlige.

- **For at kunne handle skal problemet være synligt.** Jeg er ikke tilfreds med, at det kun er, når vi med års mellemrum får lavet PISA undersøgelser, at vi får diskussionen.
- Derfor synes jeg også, at der er behov for i højere grad at få lavet nationale tal, der kan være med til at sætte fokus på den udfordring, vi har. Det kan ske ved årlige undersøgelser for på den måde at styrke muligheden for at overvåge, hvordan udviklingen går. For at fastholde den løbende opmærksomhed på at forbedre de tosprogede elevers faglige niveau vil Undervisningsministeriet derfor fremover udarbejde en **årlig undersøgelse af de tosprogede elevers resultater**, som kan supplere de sjældnere PISA undersøgelser.
- **Fremover vil jeg i øvrigt sikre, at kommuner og skoler får bedre oplysninger** om, hvordan det går med deres elever, og hvor der skal sættes ind.
- Jeg anerkender, at det er **en vanskelig opgave for kommunerne**. Der er enkelte skoler, som har helt særlige og næsten uoverskuelige udfordringer. De ligger i socialt belastede områder, tosprogsandelen er massiv, de ressourcestærke elever er flygtet for længst, lærerne har store udfordringer i forhold til elever og forældre, og forældres og elevers motivation og opbakning til skolen er begrænset.
- Der tror jeg ikke nødvendigvis, at nytter at pege fingre af de skoler og kommuner, hvor der er denne type problemer. Jeg tror også, at der er **behov for at tage en dialog og give dem en hjælpende hånd**. Det er også derfor, at jeg har indbudt en lang række kommuner til en dialog om, hvordan man kunne forestille sig, at man kunne **indgå forpligtende aftaler** med nogle udvalgte kommuner, som har nogle af de skoler, hvor andelen af tosprogede elever er høj, og hvor de tosprogede elever samtidig har meget dårlige resultater.

- Jeg kan ikke sidde som undervisningsminister og se på, at der er skoler, som desværre har en meget meget høj andel af elever, som ikke er i stand til at komme videre, når de har forladt 9. klasse.
- Der havde jeg et meget godt møde i sidste uge med tre kommuner. Der var desværre nogle kommuner, som ikke fandt det afgørende at komme, eller deres kalendere forhindrede dem i at komme. Men når det er sagt, så havde vi et rigtig godt møde, som også munder ud i, at det udspil, som jeg sidder og arbejder på i forhold til, at lave en overbygning både til folkeskole- og ghettoudspillet, nu også har fået nogle konkrete forslag, som det kan udbygges med. Og jeg forventer altså, at det kan præsenteres ugen efter påske.
- Så disse tre elementer som jeg har nævnt her – skærpet tilsyn, en årlig undersøgelse af de tosprogede elevers resultater og forpligtende samarbejder med kommunerne – vil så blive udfoldet yderligere i den nationale handlingsplan, som jeg håber, at vi kan enes om politisk, og som kan medvirke til at de 38 pct. falder markant. Det skylder vi de mange elever, som ikke er i stand til at klare sig særligt godt, når de forlader folkeskolen.